

Riksdagsordningsfrågor m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas riksdagsstyrelsens framställning Riksdagsordningsfrågor m.m. (framst. 2008/09:RS1). I framställningen föreslås vissa ändringar i riksdagsordningen och vissa andra författningar på riksdagsområdet. Bland annat föreslås att formerna för att utse riksdagsdirektör ändras, att försöksverksamheten med besvarande av interpellationer under sommaren permanentas, att kravet på egenhändigt undertecknande av interpellationer och skriftliga frågor slopas och att ett nytt enhetligt system införs för riksdagsledamöternas enskilda utrikes tjänsteresor. Vidare föreslås mindre ändringar i reglerna för bl.a. ersättare i riksdagsstyrelsen, utdelning till ledamöterna av propositioner och andra dokument, antalet motionsexemplar, ordningen vid en omröstning med namnupprop, tidpunkten för beräkning av svarstid på interpellationer och utskottens arbete med EU-frågor. Beträffande motionsrätten på skrivelser och redogörelser föreslås att den ordning som gällde före 2006, dvs. motionsrätt ska gälla på alla skrivelser och redogörelser, återinförs.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 april 2009.

I betänkandet behandlas även två motioner från den allmänna motionstiden 2007 om elektroniska signaturer och minskad pappersförbrukning i riksdagen.

Utskottet tillstyrker i sak riksdagsstyrelsens förslag och avstyrker motionerna. Utskottet lägger också fram två egna lagförslag, nämligen förslag till lagar om ändring i dels lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän, dels lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter. Lagförslagen är följdändringar till de i framställningen framlagda lagförslagen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Framställningens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Framställningen	15
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	15
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	16
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets lagförslag	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser**

Riksdagen antar, i den ordning som anges i 8 kap. 16 § andra meningen regeringsformen, riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i riksdagsordningen såvitt avser huvudbestämmelserna och rubriker till huvudbestämmelser med den ändringen att i ingressen ordet "rubriken" byts ut mot "rubrikerna". Därmed bifaller riksdagen framställning 2008/09:RS1 i denna del.

2. **Övriga lagförslag**

Riksdagen antar

dels riksdagsstyrelsens förslag till

1. lag om ändring i riksdagsordningen såvitt avser tilläggsbestämmelserna med de ändringarna att

a) i ingressen sista dels-satsen får lydelsen "dels att det i lagen ska införas en ny tilläggsbestämmelse, 2.1.1, av följande lydelse",

b) tilläggsbestämmelsen 6.1.1 får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

2. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,

3. lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen med den ändringen att 15 § får den lydelse som utskottet föreslår i bilaga 3,

dels utskottets förslag i bilaga 3 till

4. lag om ändring i lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän,

5. lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter.

Därmed bifaller riksdagen delvis framställning 2008/09:RS1 i denna del.

3. **Elektroniska signaturer**

Riksdagen avslår motion 2007/08:K201.

4. **Minskad pappersförbrukning**

Riksdagen avslår motion 2007/08:K407.

Stockholm den 17 februari 2009

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Björn Leivik (m), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Tone Tingsgård (s) och Willemo Carlsson (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I framställningen behandlas huvudsakligen en rad olika frågor som rör riksdagens arbetsformer och andra frågor som regleras i riksdagsordningen. Dessa delar har tagits upp och beretts vid talmannens samråd med parti-gruppernas särskilda företrädare. Dessutom behandlas det uppdrag som riksdagsstyrelsen lämnat åt riksdagsförvaltningen att göra en översyn av reglerna om enskilda studieresor och EU-tjänsteresor. Förste och tredje vice talmännen har lämnat synpunkter, och frågan har sedan beretts vid talmannens samråd med gruppledarna.

I betänkandet behandlas två motioner från den allmänna motionstiden 2007. Dessa gäller elektroniska signaturer för motioner, interpellationer och enkla frågor samt pappersförbrukningen i riksdagen.

Framställningens huvudsakliga innehåll

Styrelsen föreslår att formerna för att utse riksdagsdirektör ändras. Titeln kammarsekreterare avskaffas och i stället används genomgående titeln riksdagsdirektör. Termen kammarsekreterare kommer i fortsättningen att användas om den funktion som fullgörs av de personer som utöver riksdagsdirektören biträder talmannen vid ledningen av kammarens sammanträden. Riksdagsdirektörens lön och övriga anställningsvillkor ska lik-som hittills bestämmas av styrelsen.

Den försöksverksamhet med besvarande av interpellationer under som-maren som pågått under augusti–september 2007 och 2008 permanentas. Kravet på egenhändigt undertecknande av interpellationer och skriftliga frå-gor slopas.

Ett nytt enhetligt system föreslås för riksdagsledamöternas enskilda utri-kes tjänsteresor anpassat till det mer internationaliserade riksdagsarbetet.

Härutöver föreslås mindre ändringar i reglerna för ersättare i riksdagssty-relsen, utdelning till ledamöterna av propositioner och andra dokument, antalet motionsexemplar, ordningen vid en omröstning med namnupprop, tidpunkten för beräkning av svarstid på interpellationer, utskottens arbete med EU-frågor samt beteckningen på vissa enheter och deras chefer i riks-dagsförvaltningen. Beträffande motionsrätten på skrivelser och redogörel-ser återinförs den ordning som gällde före 2006, dvs. motionsrätt ska gälla för alla skrivelser och redogörelser.

Samtliga nya bestämmelser föreslås träda i kraft den 1 april 2009.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker i sak riksdagsstyrelsens förslag. Utskottet föreslår också vissa språkliga justeringar samt följdändringar i annan lagstiftning. Två motioner om elektroniska underskrifter respektive pappersförbrukningen i riksdagen avstyrks med hänvisning till förslagen i framställningen.

Formerna för att utse riksdagsdirektör m.m.

Gällande ordning

Enligt gällande bestämmelser i riksdagsordningen (RO) utser kammaren en kammarsekreterare, som har till uppgift att låta föra protokollet vid sammanträden med kammaren och expediera riksdagens beslut (9 kap. 1 § RO). Kammarsekreteraren ska också i övrigt biträda talmannen i riksdagsarbetet. Val av kammarsekreterare äger rum vid början av riksmötet närmast efter ett ordinarie val till riksdagen och gäller för tiden till dess nytt val av kammarsekreterare förrättas. Valet kan ske med acklamation. Om det finns fler kandidater ska valet förrättas med slutna sedlar.

Kammarsekreteraren med tjänstebestämmelsen riksdagsdirektör är chef för riksdagsförvaltningen (RO 9.1.1). Som chef för riksdagsförvaltningen ansvarar riksdagsdirektören för och leder verksamheten enligt riksdagsstyrelsens direktiv och riktlinjer. När riksdagsdirektören inte är i tjänst eller på tjänsteresa ska uppgifterna som chef för riksdagsförvaltningen i första hand skötas av kanslichefen för kammarkansliet och i andra hand av en tjänsteman inom riksdagsförvaltningen som riksdagsdirektören utser efter samråd med talmannen (12 § lagen [2000:419] med instruktion för riksdagsförvaltningen).

Framställningen

Riksdagsstyrelsen anser att beredningen av valet bör vara betydligt mer ingående än som tidigare varit fallet. Tillsättningen av riksdagsdirektör bör beredas av en grupp bestående av talmannen och gruppledarna för samtliga riksdagspartier, vilket ska framgå av riksdagsordningen med tilläggsbestämmelser. Enighet mellan partierna ska eftersträvas vid denna beredning. Hur beredningen ska gå till lämpar sig inte, enligt riksdagsstyrelsen, för reglering men i framställningen redogörs för möjliga tillvägagångssätt.

Valproceduren i kammaren bör, anser riksdagsstyrelsen, ändras för att tillgodose minoritetsintressena. Om endast en person föreslagits har kammaren att anta eller förkasta det framlagda förslaget genom acklamation. Om däremot två eller flera förslag läggs fram sker val med slutna sedlar,

och valet bör då bli avgörande i första valomgången endast om någon kandidat får minst tre fjärdedelar av de avgivna rösterna. Uppnår ingen kandidat detta röstetal sker ett nytt val med samma beslutsregel, dvs. minst tre fjärdedelar. Leder inte heller denna omgång till resultat sker en ny beredning. Den nya valproceduren föranleder ändringar i riksdagsordningen.

I framställningen föreslås också att titeln kammarsekreterare avskaffas och att titeln riksdagsdirektör i stället används genomgående. Som motiv anför riksdagsstyrelsen att endast en titel – riksdagsdirektör – bör användas. Termen kammarsekreterare kommer i fortsättningen att användas om den funktion som fullgörs av de personer som utöver riksdagsdirektören biträder talmannen vid ledningen av kammarens sammanträden. Titeln för chefen för kammarkansliet föreslås ändras till biträdande riksdagsdirektör.

Vad gäller lön och andra anställningsvillkor för riksdagsdirektören anför riksdagsstyrelsen att dessa frågor som hittills bör beslutas av riksdagsstyrelsen, och i framställningen föreslås att detta skrivs in i lagen med instruktion för riksdagsförvaltningen. Frågorna bör dock, menar riksdagsstyrelsen, beredas av en grupp bestående av talmannen och två ledamöter som utses av riksdagsstyrelsen bland styrelsens ledamöter, och gruppen bör biträdas av en utomstående expert i chefslönefrågor. Någon reglering avseende inrättande av en sådan beredningsgrupp föreslås inte.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar riksdagsstyrelsens överväganden i fråga om *formerna för att utse riksdagsdirektör samt att besluta om dennes anställningsvillkor*, och således tillstyrker utskottet förslaget i denna del.

Vad gäller valproceduren i kammaren vill utskottet samtidigt göra vissa förtydliganden. I framställningen anförts att kammaren, om endast en person föreslås, har att anta eller förkasta det framlagda förslaget genom acklamation. Enligt utskottet saknas anledning till annat antagande än att förfarandet vid val av riksdagsdirektör kommer att gå till på detta sätt. Det bör dock noteras att bestämmelserna i riksdagsordningen inte utesluter att valet kan ske med slutna sedlar även om endast en person föreslås. Detta följer av 7 kap. 3 § tredje stycket riksdagsordningen, där det föreskrivs att val av innehavare av ett visst uppdrag (t.ex. riksdagsdirektör) förrättas med acklamation men att, om någon ledamot begär det, valet ska förrättas med slutna sedlar. Av den föreslagna ändringen i riksdagsordningen följer att det då kommer att krävas tre fjärdedelar av de avgivna rösterna.

Vidare anförts i framställningen att val sker med slutna sedlar om två eller flera förslag till riksdagsdirektör läggs fram. Den i framställningen föreslagna regleringen för val av riksdagsdirektör har likheter med vad som gäller för val av talman (se 8 kap. 1 § riksdagsordningen), dock är majoritetsregeln en annan. För att val av talman ska ske med slutna sedlar krävs, oaktat antalet föreslagna personer, att det begärs av en ledamot. För att val av riksdagsdirektör ska ske med slutna sedlar krävs på motsvarande

sätt att det begärs av en ledamot, oaktat antalet föreslagna personer. Även om två eller flera förslag till riksdagsdirektör läggs fram kommer således för val med slutna sedlar att krävas att det begärs av en ledamot.

Vad gäller riksdagsdirektörens lön och andra anställningsvillkor noterar utskottet den ordning som beskrivs i framställningen för beredningen av sådana frågor. Utskottet har inga invändningar mot en sådan ordning. Någon reglering föreslås dock inte.

Utskottet tillstyrker även riksdagsstyrelsens förslag om *ändrade titulaturer avseende riksdagsdirektören och biträdande riksdagsdirektör*. Att titeln kammarsekreterare avskaffas bör dessutom föranleda en ändring i 2 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän. Vidare anser utskottet att den biträdande riksdagsdirektören bör ingå i den grupp för vilka beslut om tjänstetillsättning, enligt 3 § lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter, inte får överklagas. Kretsen av tillsättningsbeslut som inte ska kunna överklagas bör enligt förarbetena till nämnda lag hållas snäv (förs. 1988/89:23 s. 14). Avgörande bör enligt förarbetena vara graden av det förtroende som är förknippat med utövningen av tjänsten. Som exempel på tjänster i den nuvarande lagtexten kan nämnas biträdande kammarsekreterare, chef för utskottskansli och EU-nämndens kansli, chef för administrativa avdelningen i riksdagsförvaltningen och chef för riksdagens internationella kansli. Det får enligt utskottets mening anses vara uppenbart att även tjänsten som biträdande riksdagsdirektör ska ingå i denna krets.

Härutöver vill utskottet peka på det behov som enligt utskottets uppfattning finns av en *översyn av tjänstebeteckningarna* i riksdagsförvaltningen. Till exempel omnämns, som framgått ovan, tjänsten biträdande kammarsekreterare i lagstiftningen. När tjänstebeteckningen kammarsekreterare nu upphör, och kammarsekreterare i stället blir den funktion som fullgörs av de personer som biträder talmannen i kammaren, förefaller det som om även tjänstebeteckningen biträdande kammarsekreterare bör upphöra och därmed utgå ur uppräknningen av tjänster i 3 § lagen om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter. Enligt utskottet kan i en sådan översyn även övervägas hur kretsen av tillsättningsbeslut som inte ska kunna överklagas i dag är avgränsad och hur denna avgränsning förhåller sig till de bestämmelser i 15 § 9 lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen, som anger vilka anställningar som ska beslutas av riksdagsstyrelsen. Utskottet utgår från att riksdagsstyrelsen återkommer till riksdagen med de förslag som efter en sådan översyn visar sig nödvändiga. sådan

Interpellationer under sommaren

Gällande ordning

Av 1 kap. 2 § fjärde stycket RO framgår att riksmöte alltid pågår, dvs. även om kammaren inte sammanträder hela året pågår ett riksmöte till dess ett nytt riksmöte börjar. Under sommaren förekommer ett längre uppehåll i kammarens arbete.

Sommaren 1995 prövades en ordning med skriftliga frågor och svar till och från statsråden under sommaruppehållet. Detta skriftliga frågeinstitut permanentades och utsträcktes till hela året fr.o.m. den 1 februari 1996.

Vad gäller interpellationer fastställer talmannen efter samråd med gruppledarna den dag under ett riksmöte då interpellationer senast får framställas (RO 6.1.1). Under somrarna 2007 och 2008 anordnades försöksvis interpellationsdebatter under augusti och september.

Framställningen

I framställningen anför riksdagsstyrelsen att försöksverksamheten har visat att det finns ett behov av att kunna väcka interpellationer och få interpellationer besvarade under sommaren. Det är, menar styrelsen, viktigt för medborgarnas förtroende för riksdagen och riksdagsledamöterna att aktuella politiska frågor kan tas upp och diskuteras i riksdagen under större delen av året. Det bör dock enligt styrelsen inte vara obligatoriskt att anordna interpellationsdebatter under sommaren. Vissa år, t.ex. valår, kanske möjligheten inte utnyttjas. Om möjligheten ska utnyttjas ett visst år måste talmannen efter samråd med riksdagsstyrelsen besluta om ett kortare sommaruppehåll detta år än vad som vanligtvis gällt hittills (jfr 2 kap. 6 § RO).

Vidare anför riksdagsstyrelsen att det i princip inte bör finnas något hinder att väcka en interpellation när som helst under riksmötet. Väcks den under ett uppehåll i kammararbetet börjar dock svarsperioden på två veckor inte löpa förrän kammararbetet återupptagits efter ett uppehåll (6 kap. 1 § andra stycket RO).

Riksdagsstyrelsen diskuterar även om den stoppdag som i dag fastställs av talmannen efter samråd med gruppledarna ska finnas kvar om möjligheten finns att få interpellationer besvarade efter sommaruppehållet. Med hänsyn till att interpellationerna bör besvaras medan de ännu har aktualitet anser styrelsen att det även fortsättningsvis bör finnas en stoppdag på våren för besvarande av interpellationer före sommaruppehållet.

I framställningen anför riksdagsstyrelsen att den är bekymrad över anhopningen av framställda interpellationer på stoppdagen våren 2008, och den anser det angeläget att på olika sätt söka förhindra att detta upprepas. Något förslag på hur det ska ske framförs dock inte i framställningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag avseende interpellationer under sommaren.

Undertecknande av interpellationer och skriftliga frågor

Gällande ordning

För både interpellationer och skriftliga frågor gäller att de ska vara egenhändigt undertecknade av interpellanten respektive frågeställaren (RO 6.1.1 första stycket, 6.4.1 första stycket). Någon motsvarande reglering finns inte för motioner.

Framställningen

I framställningen föreslås att kravet på egenhändiga underskrifter av interpellationer och skriftliga frågor slopas. Liksom för motioner behövs det, enligt riksdagsstyrelsen, inga egenhändiga underskrifter om det står utom tvivel att interpellationen eller frågan härrör från riksdagsledamoten.

Motionen

I motion 2007/08:K201 av Hillevi Larsson (s) föreslås ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om att tillåta elektroniska signaturer som ett alternativ till nuvarande system med handskrivna namnteckningar för motioner, interpellationer och enkla frågor. Det nuvarande systemet missgynnar enligt motionären alla de ledamöter som inte bor i Stockholm. Den som t.ex. under ett riksdagsuppehåll vill ställa en fråga eller interpellation som är brådskande måste resa till Stockholm för att underteckna frågan eller interpellationen. Enligt motionären är detta slöseri med ledamöternas tid och energi och kan dessutom leda till onödiga resor som belastar miljön och skattebetalarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag avseende undertecknande av interpellationer och skriftliga frågor.

Ändringen innebär att kravet på egenhändigt undertecknande av interpellationer och skriftliga frågor slopas. För motioner gäller redan i dag att det inte finns krav på egenhändigt undertecknande. Enligt utskottet saknas därmed behov av att införa möjlighet till elektroniska signaturer av motioner, interpellationer och frågor. Motion 2007/08:K201 (s) avstyrks.

Riksdagsledamöters enskilda utrikes tjänsteresor

Gällande ordning

I 9 kap. 7 § andra stycket RO finns bestämmelser om att en riksdagsledamot kan få bidrag till kostnaden för en enskild studieresa. Med stöd av tilläggsbestämmelsen 9.7.1 har riksdagsstyrelsen utfärdat föreskriften (RFS 2001:3) om bidrag till riksdagsledamöter för enskilda studieresor. Enligt föreskriften kan en riksdagsledamot få bidrag till en studieresa utomlands om resan bedöms vara av värde för fullgörande av riksdagsuppdraget.

Av 4 kap. 3 a § andra stycket lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) framgår att riksdagsstyrelsen fastställer ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda tjänsteresa för att delta i samarbetet inom EU. Medel som inte förbrukats under en valperiod går till partigruppen om partigruppen kommer tillbaka efter ett val. Riksdagsstyrelsen har i tillämpningsföreskrifter (RFS 2006:6) till ersättningslagen närmare reglerat villkoren för dessa resor. Syftet med resorna ska vara kontakter med EU:s institutioner eller att sätta sig in i eller påverka frågor som bereds inom EU.

Framställningen

I framställningen anför riksdagsstyrelsen att riksdagsarbetet har fått en mer internationell karaktär och att internationella aspekter gör sig alltmer gällande inom olika politikområden. Detta innebär för riksdagsledamöterna bl.a. ett större behov av att kunna skaffa sig kunskap om utvecklingen utomlands och att ha internationella kontakter för att fullgöra sitt riksdagsuppdrag på ett effektivt och professionellt sätt. För att bättre tillmötesgå ledamöternas behov föreslås att dagens båda system med bidrag till enskilda studieresor och EU-tjänsteresor slopas och att i stället ett enhetligt och mer lättadministrerat regelverk skapas för enskilda tjänsteresor till utlandet anpassat till det mer internationaliserade riksdagsarbetet.

Förslaget innebär att bestämmelserna om studieresor i RO upphävs och att reglerna om EU-tjänsteresor i ersättningslagen ändras till att avse enskilda utrikes tjänsteresor. Medel som inte förbrukats under en valperiod ska överföras till riksdagsförvaltningen. Den närmare utformningen av reglerna för de enskilda utrikes tjänsteresorna kommer enligt 1 kap. 5 § ersättningslagen att ske i av riksdagsstyrelsen beslutade tillämpningsföreskrifter till lagen. Syftet med en enskild utrikes tjänsteresa ska enligt riksdagsstyrelsens uppfattning vara – liksom i dag för enskilda studieresor – att resan är av värde för fullgörande av uppdraget som riksdagsledamot.

De bestämmelser som finns om ledamöternas utrikesresor på uppdrag av partigrupperna och utskottens utrikesresor berörs inte av ändringsförslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker riksdagsstyrelsens förslag avseende riksdagsledamöters enskilda utrikes tjänsteresor.

Övriga frågor

Framställningen

Framställningen innehåller ett antal ytterligare förslag till ändringar i bl.a. RO.

Ersättare i riksdagsstyrelsen. Riksdagsstyrelsen består av talmannen som självskriven ordförande och tio valda ledamöter. För varje vald ledamot i riksdagsstyrelsen (alltså inte talmannen) utses enligt nuvarande bestämmelse i RO en ersättare som är personlig. Riksdagsstyrelsen skiljer sig härigenom från de flesta andra valda riksdagsorgan där ordningen med gruppssuppleanter används (se 7 kap. 9 § RO). För att öka möjligheterna till att vid varje sammanträde få en fullsuttet styrelse föreslår riksdagsstyrelsen att de valda ersättarna fortsättningsvis får ställning av gruppersättare (RO 1.5.2). Vad gäller ersättare för talmannen har de vice talmännens uppdrag som ersättare för talmannen i riksdagens arbete ansetts även innefatta att i talmannens frånvaro inträda som ordförande vid riksdagsstyrelsens sammanträden. För tydlighetens skull föreslår riksdagsstyrelsen en uttrycklig bestämmelse om att vice talman är ordförande vid sammanträden med styrelsen när talmannen har förhinder (RO 1.5.2).

Utdelning till ledamöter av propositioner, skrivelser, framställningar och redogörelser. Innan en proposition, skrivelse, framställning eller redogörelse får anmälas i kammaren ska den enligt nuvarande bestämmelse i RO ha delats ut till ledamöterna (RO 3.1.1, 3.6.1 och 3.8.1). Riksdagsstyrelsen anser att detta förfarande kan ifrågasättas från miljösynpunkt. Ett nytt system bör i stället kunna tillämpas som innebär att en sammanfattning av propositioner m.fl. dokument delas till samtliga ledamöter och att dokumenten i sin helhet endast delas till ledamöter i det utskott som ska behandla dokumentet. Dokumenten bör i övrigt göras lätt tillgängliga i tryckt form på andra sätt för ledamöterna.

Antalet motionsexemplar. Motioner bör enligt nuvarande bestämmelse i RO lämnas i fyra exemplar (RO 3.9.1). Enligt riksdagsstyrelsens uppfattning finns inte längre något behov av att reglera frågan om antalet exemplar i RO. Samtidigt byts i lagtexten ordet "parti" ut mot "partigrupp".

Motionsrätten på skrivelser och redogörelser. Sedan hösten 2006 föreligger enligt RO ingen generell rätt att väcka följdmotioner med anledning av skrivelser och redogörelser, men riksdagen kan på förslag av talmannen besluta att sådana motioner får väckas (3 kap. 11 § RO). Till grund för denna nya ordning låg uppfattningen att det var olämpligt att det väcktes motioner av förslagskaraktär i anknytning till skrivelser eller redogörelser som saknar denna inriktning (framst. 2005/06:RS3 s. 114). Enligt riksdagsstyrelsen har den aktuella bestämmelsen i RO i stigande utsträckning tillämpats så att snart sagt alla skrivelser och redogörelser medfört motionsrätt. Styrelsen anser att det inte är meningsfullt att ha kvar denna ordning och att en återgång till tidigare gällande bestämmelser bör ske. Styrelsen

anför i framställningen att den förutsätter att ”den tendens till vidgning av motionsrätten på skrivelser och redogörelser som förekommit motarbetas vid utnyttjandet av motionsrätten”.

Ordningen vid en omröstning med namnupprop. Enligt RO ska vid en omröstning med namnupprop vice talmännen ropas upp först och därefter övriga ledamöter efter platsnummer i plenisalen (RO 5.6.2). Efter den ommöblering av plenisalen som skedde 2006 överensstämmer inte längre platsnumren i plenisalen med den ordning mellan ledamöterna som gäller mellan och inom valkretsarna. Enligt riksdagsstyrelsen bör dock den ordning som gällde tidigare användas vid namnupprop av ledamöterna.

Ändrad tidpunkt för beräkning av svarstid på interpellationer. En interpellation ska enligt nuvarande bestämmelser i RO besvaras av ett statsråd inom två veckor från det att den getts in till kammarkansliet (6 kap. 1 § RO). I praxis räknas dock tiden med utgångspunkt från den tidpunkt när interpellationen överlämnades till statsrådet. Enligt riksdagsstyrelsen bör lagtexten ändras i enlighet med praxis.

Utskottens arbete med EU-frågor. Enligt framställningen har uppdagats en otydlighet i bestämmelserna i RO om möjligheten att anordna öppna utskottsöverläggningar med regeringen i en EU-fråga (10 kap. 3 § RO). Riksdagsstyrelsen anser att RO bör ändras så att bestämmelserna inte missförstås.

Ändrade beteckningar på enheter och deras chefer inom riksdagsförvaltningen. Till följd av en tidigare vidtagen ändring i organisationen av riksdagsförvaltningen görs vissa ändringar i beteckningen på vissa enheter och deras chefer i 15 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen.

Motionen

I motion 2007/08:K407 av Eliza Roszkowska Öberg (m) föreslås ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen om att *minska pappersförbrukningen* i riksdagen. Motionären pekar på att mycket av beslutsdokumenten m.m. fortfarande levereras i pappersform fast de finns tillgängliga elektroniskt. En alternativ ordning skulle vara att ledamöterna får beställa via riksdagens intranät när de vill ha ett dokument i pappersform.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller övriga i framställningen framlagda förslag tillstyrker utskottet dessa i sak. Vissa språkliga justeringar bör dock göras i riksdagsordningens tilläggsbestämmelser avseende överlämnande av interpellationer till statsråd samt i lagen om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter och i lagen med instruktion för riksdagsförvaltningen avseende vissa chefsbeteckningar. Utskottet vill här även erinra om vad det anförts ovan gällande behovet av översyn av tjänstebeteckningarna i riksdagsförvaltningen.

Ett av de tillstyrkta förslagen gäller ordningen vid en omröstning i kam-maren med namnupprop. Efter de vice talmännen ska enligt förslaget ledamöterna ropas upp valkretsvis. Vilken ordning som ska gälla inom en valkrets framgår inte, och det finns enligt utskottet knappast anledning att i en tilläggsbestämmelse till riksdagsordningen reglera detta. Den i sam-manhanget naturliga ordningen inom en valkrets är antalet bevistade riks-möten och, om detta är lika, levnadsåldern.¹

Ett annat av de tillstyrkta förslagen innebär att propositioner, skrivelser, framställningar och redogörelser i sin helhet inte längre ska delas ut till samtliga ledamöter utan endast till ledamöter i det utskott som ska behandla det aktuella ärendet. Denna nya ordning kommer att innebära en avsevärd minskning av pappersförbrukningen i riksdagen. Enligt utskottet finns mot denna bakgrund inget behov av ett sådant tillkännagivande som föreslås i motion 2007/08:K407 (m), varför motionen avstyrks.

¹ Jfr Erik Holmberg m.fl. *Grundlagarna*, 2006, s. 612.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2008/09:RS1 Riksdagsordningsfrågor m.m.:

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till

1. lag om ändring i riksdagsordningen,
2. lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter,
3. lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:K201 av Hillevi Larsson (s):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta elektroniska signaturer som ett alternativ till nuvarande system med handskrivna namnteckningar för motioner, interpellationer och enkla frågor.

2007/08:K407 av Eliza Roszkowska Öberg (m):

Riksdagen tillkännager för riksdagsstyrelsen som sin mening vad som anförs i motionen om minskad pappersförbrukning.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen

Härigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen¹

dels att tilläggsbestämmelsen 9.7.1 ska upphöra att gälla,

dels att i 9 kap. 8 § och tilläggsbestämmelsen 7.2.2 ordet "kammarsekreterare" i olika böjningsformer ska bytas ut mot "riksdagsdirektör" i motsvarande form,

dels att 3 kap. 11 §, 6 kap. 1 §, 9 kap. 1 och 7 §§, 10 kap. 3 § och tilläggsbestämmelserna 1.5.2, 3.1.1, 3.6.1, 3.8.1, 3.9.1, 5.6.2, 6.1.1, 6.4.1, 7.4.4, 9.1.1 samt rubriken närmast före 9 kap. 1 och 7 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny tilläggsbestämmelse 2.1.1 av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1.5.2

Om talmannen är förhindrad att närvara inträder någon av de vice talmännen som ordförande vid sammanträden med riksdagsstyrelsen.

Riksdagen utser *en personlig* ersättare för *varje vald ledamot* av riksdagsstyrelsen. Varje partigrupp utser en personlig ersättare för sin särskilda företrädare.

Riksdagen utser *tio* ersättare för *de valda ledamöterna* av riksdagsstyrelsen. *Frånvarande ledamots plats intas av ersättare som tillhör samma partigrupp.* Varje partigrupp utser en personlig ersättare för sin särskilda företrädare.

Riksdagsstyrelsen sammanträder inom stängda dörrar. Om styrelsen vill inhämta upplysningar av någon som inte tillhör styrelsen, får den kalla honom eller henne till sammanträde. De vice talmännen, de av de särskilda företrädarna för partigrupperna som inte är ledamöter av styrelsen samt *kammarsekreteraren* får delta i styrelsens överläggningar.

Riksdagsstyrelsen sammanträder inom stängda dörrar. Om styrelsen vill inhämta upplysningar av någon som inte tillhör styrelsen, får den kalla honom eller henne till sammanträde. De vice talmännen, de av de särskilda företrädarna för partigrupperna som inte är ledamöter av styrelsen samt *riksdagsdirektören* får delta i styrelsens överläggningar.

2.1.1

Vid ledningen av kammarens sammanträden biträds talmannen av en kammarsekreterare.

¹ Riksdagsordningen omtryckt 2007:726.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3.1.1

En proposition ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *delats ut till* ledamöterna.

En proposition ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *gjorts tillgänglig för* ledamöterna *i tryckt form*.

3.6.1

En skrivelse ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *delats ut till* ledamöterna.

En skrivelse ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *gjorts tillgänglig för* ledamöterna *i tryckt form*.

3.8.1

En framställning eller en redogörelse från ett riksdagsorgan ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *delats ut till* ledamöterna.

En framställning eller en redogörelse från ett riksdagsorgan ges in till kammarkansliet. Den anmäls av talmannen vid ett sammanträde med kammaren efter det att den har *gjorts tillgänglig för* ledamöterna *i tryckt form*.

3.9.1

En motion ges in till kammarkansliet senast klockan 16.30 sista motionsdagen. Motioner bör *lämnas i fyra exemplar och* innehålla uppgift om *det parti* som motionären tillhör.

En motion ges in till kammarkansliet senast klockan 16.30 sista motionsdagen. Motioner bör innehålla uppgift om *den partigrupp* som motionären tillhör.

Talmannen anmäler motionerna för kammaren.

3 kap.

11 §

Motioner med anledning av en proposition *eller* en framställning får väckas inom femton dagar från den dag då propositionen *eller* framställningen anmäldes i kammaren. *Riksdagen får på förslag av talmannen besluta att motioner med anledning av en skrivelse eller en redogörelse får väckas inom femton dagar från*

Motioner med anledning av en proposition, *en skrivelse*, en framställning *eller en redogörelse* får väckas inom femton dagar från den dag då propositionen, *skrivelsen*, framställningen *eller redogörelsen* anmäldes i kammaren. Om en proposition eller en framställning måste behandlas skyndsamt, får riksdagen,

Nuvarande lydelse

den dag då skrivelsen eller redogörelsen anmälles i kammaren. Om en proposition eller en framställning måste behandlas skyndsamt, får riksdagen, om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen besluta om kortare motionstid. Om det finns särskilda skäl, får riksdagen på förslag av talmannen besluta att förlänga motionstiden.

Föreslagen lydelse

om den anser att det finns synnerliga skäl, på förslag av regeringen eller det riksdagsorgan som lämnat framställningen besluta om kortare motionstid. Om det finns särskilda skäl, får riksdagen på förslag av talmannen besluta att förlänga motionstiden.

5.6.2

Vid en omröstning med uppresning uppmanar talmannen först de ledamöter som vill rösta för ja-propositionen att resa sig och riktar därefter samma uppmaning till de ledamöter som vill rösta för nej-propositionen.

Vid en omröstning med omröstningsapparat registreras hur varje ledamot har röstat.

Vid en omröstning med namnupp-rop uppmanar talmannen två ledamöter att ta plats vid talmansbordet för att föra anteckningar över omröstningen. Vice talmännen ropas upp först och därefter övriga ledamöter *efter platsnummer i plenisalen*. Något av följande svar *skall* avges: ja, nej, avstår.

Vid en omröstning med namnupp-rop uppmanar talmannen två ledamöter att ta plats vid talmansbordet för att föra anteckningar över omröstningen. Vice talmännen ropas upp först och därefter övriga ledamöter *valkretsvis*. Något av följande svar *ska* avges: ja, nej, avstår.

6 kap.

1 §

En interpellation *skall* ha ett bestämt innehåll och vara försedd med en motivering. Talmannen beslutar att en interpellation får framställas. Om talmannen anser att en interpellation strider mot grundlag eller denna lag, *skall* han eller hon vägra tillstånd till att interpellationen framställs och ange skäl för detta beslut. Om kammaren ändå begär att interpellationen *skall* få framställas *skall* talmannen hänvisa frågan till konstitutionsutskottet för avgörande. Talmannen får inte vägra tillstånd till interpellationen om utskottet har förklarat att den inte strider mot grundlag eller denna lag.

En interpellation *ska* ha ett bestämt innehåll och vara försedd med en motivering. Talmannen beslutar att en interpellation får framställas. Om talmannen anser att en interpellation strider mot grundlag eller denna lag, *ska* han eller hon vägra tillstånd till att interpellationen framställs och ange skäl för detta beslut. Om kammaren ändå begär att interpellationen *ska* få framställas *ska* talmannen hänvisa frågan till konstitutionsutskottet för avgörande. Talmannen får inte vägra tillstånd till interpellationen om utskottet har förklarat att den inte strider mot grundlag eller denna lag.

Nuvarande lydelse

En interpellation besvaras av ett statsråd inom två veckor från det att den *getts in*. Om kammaren under tvåveckorsperioden gör ett uppehåll i sitt arbete, förlängs tiden med vad som motsvarar uppehållet.

Om ett svar inte lämnas inom den tid som har angetts i andra stycket, *skall* statsrådet meddela riksdagen varför svaret uteblir eller anstår. Meddelandet får inte följas av överläggning.

En interpellation faller om den inte har besvarats vid det riksmöte då den väcktes.

Föreslagen lydelse

En interpellation besvaras av ett statsråd inom två veckor från det att den *överlämnats till statsrådet*. Om kammaren under tvåveckorsperioden gör ett uppehåll i sitt arbete, förlängs tiden med vad som motsvarar uppehållet.

Om ett svar inte lämnas inom den tid som har angetts i andra stycket, *ska* statsrådet meddela riksdagen varför svaret uteblir eller anstår. Meddelandet får inte följas av överläggning.

6.1.1

En interpellation ges in till kammarkansliet. *Den skall vara egenhändigt undertecknad av interpellanten*. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att interpellationen *skall* eller inte *skall* få framställas. Om talmannen har medgett att interpellationen får framställas, låter talmannen utan dröjsmål statsrådet få del av interpellationen.

Talmannen fastställer efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna den dag under ett riksmöte då interpellationer senast får ges in till kammarkansliet. *Om det finns särskilda skäl, får dock talmannen medge att en interpellation får framställas även om den getts in efter denna dag.*

Interpellationen *skall* redovisas i riksdagens protokoll.

En interpellation ges in till kammarkansliet. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att interpellationen *ska* eller inte *ska* få framställas. Om talmannen har medgett att interpellationen får framställas, låter talmannen utan dröjsmål statsrådet få del av interpellationen.

Talmannen fastställer efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna den dag under ett riksmöte då interpellationer senast får ges in till kammarkansliet *för besvarande före ett uppehåll i kammararbetet som är längre än en månad.*

Interpellationen *ska* redovisas i riksdagens protokoll.

6.4.1

En skriftlig fråga ges in till kammarkansliet. *Den skall vara egenhändigt undertecknad av den ledamot som framställer frågan*. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att frågan *skall* eller inte *skall* få framställas. Om talmannen har medgett att frågan får framställas, låter

En skriftlig fråga ges in till kammarkansliet. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att frågan *ska* eller inte *ska* få framställas. Om talmannen har medgett att frågan får framställas, låter talmannen utan dröjsmål statsrådet få del av frågan.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

talmannen utan dröjsmål statsrådet få del av frågan.

Det skriftliga svaret lämnas till kammarkansliet som överlämnar svaret till den ledamot som ställt frågan.

De skriftliga frågor som under en vecka getts in senast klockan 10 på fredagen besvaras senast klockan 12 på onsdagen i följande vecka.

Under längre uppehåll i kammarens arbete än en månad får talmannen besluta att svaren lämnas inom fjorton dagar efter det att frågorna framställts. Talmannen fattar sitt beslut efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna. Om ett svar inte lämnas inom denna tid, *skall* statsrådet meddela kammarkansliet när frågan kommer att besvaras eller att den inte kommer att besvaras.

Under längre uppehåll i kammarens arbete än en månad får talmannen besluta att svaren lämnas inom fjorton dagar efter det att frågorna framställts. Talmannen fattar sitt beslut efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna. Om ett svar inte lämnas inom denna tid, *ska* statsrådet meddela kammarkansliet när frågan kommer att besvaras eller att den inte kommer att besvaras.

7.4.4

Vid val med slutna sedlar uppmanar talmannen fem ledamöter att ta plats vid talmansbordet. Av dessa *skall* tre biträda när valsedlarna öppnas och granskas och två föra anteckningar över valet.

Ledamöterna ropas upp i den ordning som anges i tilläggsbestämmelse 5.6.2. När en ledamot ropas upp, *skall* han eller hon gå fram till talmansbordet och lämna sin valsedel till talmannen.

Sedan samtliga godkända valsedlar har lästs upp av talmannen och antecknats av kammarsekreteraren och de två ledamöterna, jämförs anteckningarna över valet.

Vid val med slutna sedlar uppmanar talmannen fem ledamöter att ta plats vid talmansbordet. Av dessa *ska* tre biträda när valsedlarna öppnas och granskas och två föra anteckningar över valet.

Ledamöterna ropas upp i den ordning som anges i tilläggsbestämmelse 5.6.2. När en ledamot ropas upp, *ska* han eller hon gå fram till talmansbordet och lämna sin valsedel till talmannen.

Sedan samtliga godkända valsedlar har lästs upp av talmannen och antecknats av *den tjänstgörande* kammarsekreteraren och de två ledamöterna, jämförs anteckningarna över valet.

Talmannen fastställer resultatet av valet och tillkännager det för kammaren.

9 kap.***Kammarsekreterare******Riksdagsdirektör***

1 §

Kammaren utser en *kammarsekreterare*. *Kammarsekreteraren* låter föra protokollet vid sammanträden med kammaren. Han eller hon expedierar riksdagens beslut och biträder i övrigt talmannen i riksdagsarbetet.

Kammaren utser en *riksdagsdirektör*. *Riksdagsdirektören* låter föra protokollet vid sammanträden med kammaren. Han eller hon expedierar riksdagens beslut och biträder i övrigt talmannen i riksdagsarbetet.

Nuvarande lydelse

Val av *kammarsekreterare* äger rum vid början av riksmötet närmast efter ett ordinarie val till riksdagen och gäller för tiden till dess nytt val av *kammarsekreterare* förrättas. Vid val med slutna sedlar *tillämpas det förfarande som anges i 8 kap. 1 § andra stycket.*

Föreslagen lydelse

Riksdagsdirektören är också chef för riksdagsförvaltningen och sekreterare i krigsdelegationen.

Val av riksdagsdirektör äger rum vid början av riksmötet närmast efter ett ordinarie val till riksdagen och gäller för tiden till dess ett nytt val av riksdagsdirektör förrättas. *Valet ska beredas.*

Vid val med slutna sedlar *är den vald som får tre fjärdedelar eller fler av de avgivna rösterna. Om en sådan röstövertikt inte uppnås, förrättas ett nytt val. Om inte heller då någon får tre fjärdedelar eller fler av de avgivna rösterna sker en ny beredning av valet.*

9.1.1

Kammarsekreteraren, med tjänstenämningen riksdagsdirektör, är chef för riksdagsförvaltningen och sekreterare i krigsdelegationen.

Valet av riksdagsdirektör ska beredas av en grupp bestående av talmannen och de särskilda företrädarna för partigrupperna.

Bistånd med sakuppgifter och studieresor**Bistånd med sakuppgifter**

7 §

Riksdagens ledamöter och organ *skall* ha tillgång till bibliotek och rätt till bistånd i övrigt med sakuppgifter för riksdagsarbetet.

I fråga om ledamöternas studieresor finns särskilda föreskrifter.

Riksdagens ledamöter och organ *ska* ha tillgång till bibliotek och rätt till bistånd i övrigt med sakuppgifter för riksdagsarbetet.

10 kap.

3 §

Utskotten *skall* följa arbetet i Europeiska unionen inom de ämnesområden som för varje utskott anges i 4 kap. 4–6 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser.

Regeringen *skall* överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. Dessa överläggningar *får* äga rum offentligt i *enlighet med*

Utskotten *ska* följa arbetet i Europeiska unionen inom de ämnesområden som för varje utskott anges i 4 kap. 4–6 §§ med tillhörande tilläggsbestämmelser.

Regeringen *ska* överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i Europeiska unionen som utskotten bestämmer. *Utskottet får besluta att* dessa överläggningar *ska* äga rum

Nuvarande lydelse

bestämmelserna om öppna utskottssammanträden i 4 kap. 13 § med tilläggsbestämmelser.

Om minst fem av ledamöterna i ett utskott begär det, *skall* utskottet besluta att överlägga med regeringen enligt andra stycket. Utskottet får avslå en sådan begäran om den begärda åtgärden skulle fördröja frågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Utskottet *skall* i så fall i sitt protokoll redovisa skälen till att begäran har avslagits.

Beträffande regeringens och andra statliga myndigheters skyldighet att lämna upplysningar i EU-frågor till utskotten finns bestämmelser i 4 kap. 11 §.

Föreslagen lydelse

offentligt. I övrigt tillämpas bestämmelserna om *slutna och* öppna utskottssammanträden i 4 kap. 13 § med tilläggsbestämmelser.

Om minst fem av ledamöterna i ett utskott begär det, *ska* utskottet besluta att överlägga med regeringen enligt andra stycket. Utskottet får avslå en sådan begäran om den begärda åtgärden skulle fördröja frågans behandling så att avsevärt men skulle uppkomma. Utskottet *ska* i så fall i sitt protokoll redovisa skälen till att begäran har avslagits.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2009.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för en studieresa som beslutats före den 1 april 2009.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 a § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 a §²

Riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa.

Riksdagsstyrelsen fastställer ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda tjänsteresa *för att delta i samarbetet inom Europeiska unionen*. Medel som inte använts till sådan *resa får* överföras till *ledamotens partigrupp om partiet återkommer till riksdagen efter ett val och disponeras enligt 14 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen*.

Riksdagsstyrelsen fastställer ett belopp per valperiod för en riksdagsledamots enskilda *utrikes* tjänsteresa. Medel som inte använts till sådan *tjänsteresa ska* överföras till *riksdagsförvaltningen*.

Regler för beslut om utrikes tjänsteresa för utskott eller företrädare för utskott finns i riksdagsordningen samt för utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2009.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för en EU-tjänsteresa som beslutats före den 1 april 2009.

² Senaste lydelse 2006:998.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen

Häriigenom föreskrivs att 12 och 15 §§ lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §³

Riksdagsdirektören är chef för förvaltningen och ansvarar för och leder verksamheten enligt styrelsens direktiv och riktlinjer.

När riksdagsdirektören inte är i tjänst eller är på tjänsteresa *skall* uppgifterna som chef för riksdagsförvaltningen i första hand skötas av kanslichefen för kammarkansliet och i andra hand av tjänsteman inom riksdagsförvaltningen som riksdagsdirektören utsett efter samråd med talmannen.

När riksdagsdirektören inte är i tjänst eller är på tjänsteresa *ska* uppgifterna som chef för riksdagsförvaltningen i första hand skötas av *biträdande riksdagsdirektören* och i andra hand av tjänsteman inom riksdagsförvaltningen som riksdagsdirektören utsett efter samråd med talmannen.

15 §⁴

Styrelsen *skall* pröva om förvaltningens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet för verksamheten. Styrelsen beslutar om

1. framställningar till riksdagen,
2. målen för förvaltningens verksamhet,
3. förvaltningens årsredovisning, och förslag till budget för riksdagen,
4. åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter över förvaltningens verksamhet och den redovisning som styrelsen *skall* lämna till riksdagen enligt 7 §,
5. åtgärder med anledning av internrevisionens redovisning samt revisionsplan,
6. föreskrifter som enligt denna lag eller andra författningar får meddelas av riksdagsförvaltningen,
7. riksdagsförvaltningens arbetsordning,
8. slutande av kollektivavtal med arbetstagarnas huvudorganisationer, avbrytande av annan förhandling än

Styrelsen *ska* pröva om förvaltningens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet för verksamheten. Styrelsen beslutar om

1. framställningar till riksdagen,
2. målen för förvaltningens verksamhet,
3. förvaltningens årsredovisning, och förslag till budget för riksdagen,
4. åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter över förvaltningens verksamhet och den redovisning som styrelsen *ska* lämna till riksdagen enligt 7 §,
5. åtgärder med anledning av internrevisionens redovisning samt revisionsplan,
6. föreskrifter som enligt denna lag eller andra författningar får meddelas av riksdagsförvaltningen,
7. riksdagsförvaltningens arbetsordning,
8. slutande av kollektivavtal med arbetstagarnas huvudorganisationer, avbrytande av annan förhandling än

³ Senaste lydelse 2004:1321.

⁴ Senaste lydelse 2005:261.

Nuvarande lydelse

förhandling i tvist om avtal, lockout eller annan stridsåtgärd samt andra förhandlingsfrågor som är av principiell natur eller har större ekonomisk betydelse eller är gemensamma för riksdagen och dess myndigheter,
9. anställning av *kanslichef* vid kammarkansliet, utskotten samt EU-nämnden, *administrativ direktör*, *kanslichef* vid kansliet för informations- och kunskapsförsörjning, kanslichef vid riksdagens internationella kansli, säkerhetschef och chef för riksdagens utredningstjänst,
10. frågor som avses i 4 §,
11. frågor som hänskjuts till styrelsen från rådet för ledamotsnära frågor samt
12. frågor som är av större vikt eller principiell betydelse eller som riksdagsdirektören hänskjuter till styrelsen.

Föreslagen lydelse

förhandling i tvist om avtal, lockout eller annan stridsåtgärd samt andra förhandlingsfrågor som är av principiell natur eller har större ekonomisk betydelse eller är gemensamma för riksdagen och dess myndigheter,
9. anställning av *biträdande riksdagsdirektör och chef* vid kammarkansliet, utskotten samt EU-nämnden, *chef vid administrativa avdelningen*, *chef vid kommunikationsavdelningen*, kanslichef vid riksdagens internationella kansli, säkerhetschef och chef vid riksdagens utredningstjänst,
10. lön och andra anställningsförmåner för riksdagsdirektören,
11. frågor som avses i 4 §,
12. frågor som hänskjuts till styrelsen från rådet för ledamotsnära frågor samt
13. frågor som är av större vikt eller principiell betydelse eller som riksdagsdirektören hänskjuter till styrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2009.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

1 Förslaget till lag om ändring i riksdagsordningen

Riksdagsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

6.1.1

En interpellation ges in till kammarkansliet. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att interpellationen ska eller inte ska få framställas. Om talmannen har medgett att interpellationen får framställas, *låter* talmannen utan dröjsmål statsrådet *få del av interpellationen*.

Talmannen fastställer efter samråd med de särskilda företrädarna för partigrupperna den dag under ett riksmöte då interpellationer senast får ges in till kammarkansliet för besvarande före ett uppehåll i kammararbetet som är längre än en månad.

Interpellationen ska redovisas i riksdagens protokoll.

En interpellation ges in till kammarkansliet. Talmannen anmäler utan dröjsmål vid ett sammanträde med kammaren beslut att interpellationen ska eller inte ska få framställas. Om talmannen har medgett att interpellationen får framställas, *överlämnar* talmannen utan dröjsmål *interpellationen till* statsrådet.

2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen

Riksdagsstyrelsens förslag

Utskottets förslag

15 §

Styrelsen ska pröva om förvaltningens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet för verksamheten. Styrelsen beslutar om

1. framställningar till riksdagen,
2. målen för förvaltningens verksamhet,

3. förvaltningens årsredovisning, och förslag till budget för riksdagen,

4. åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter över förvaltningens verksamhet och den redovisning som styrelsen ska lämna till riksdagen enligt 7 §,

5. åtgärder med anledning av internrevisionens redovisning samt revisionsplan,

6. föreskrifter som enligt denna lag eller andra författningar får meddelas av riksdagsförvaltningen,

7. riksdagsförvaltningens arbetsordning,

8. slutande av kollektivavtal med arbetstagarnas huvudorganisationer, avbrytande av annan förhandling än förhandling i tvist om avtal, lock-out eller annan stridsåtgärd samt andra förhandlingsfrågor som är av principiell natur eller har större ekonomisk betydelse eller är gemensamma för riksdagen och dess myndigheter,

9. anställning av biträdande riksdagsdirektör och chef vid kammarkansliet, *utskotten samt EU-nämnden*, chef vid administrativa avdelningen, chef vid kommunikationsavdelningen, *kanslichef vid riksdagens internationella kansli*, säkerhetschef och chef vid riksdagens utredningstjänst,

Styrelsen ska pröva om förvaltningens verksamhet bedrivs effektivt och i överensstämmelse med syftet för verksamheten. Styrelsen beslutar om

1. framställningar till riksdagen,
2. målen för förvaltningens verksamhet,

3. förvaltningens årsredovisning, och förslag till budget för riksdagen,

4. åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter över förvaltningens verksamhet och den redovisning som styrelsen ska lämna till riksdagen enligt 7 §,

5. åtgärder med anledning av internrevisionens redovisning samt revisionsplan,

6. föreskrifter som enligt denna lag eller andra författningar får meddelas av riksdagsförvaltningen,

7. riksdagsförvaltningens arbetsordning,

8. slutande av kollektivavtal med arbetstagarnas huvudorganisationer, avbrytande av annan förhandling än förhandling i tvist om avtal, lock-out eller annan stridsåtgärd samt andra förhandlingsfrågor som är av principiell natur eller har större ekonomisk betydelse eller är gemensamma för riksdagen och dess myndigheter,

9. anställning av biträdande riksdagsdirektör och chef för kammarkansliet, *chef för utskottskansli*, *chef för EU-nämndens kansli*, chef för administrativa avdelningen, chef för kommunikationsavdelningen, *chef för riksdagens internationella kansli*, säkerhetschef och chef för riksdagens utredningstjänst,

10. lön och andra anställningsförmåner för riksdagsdirektören,

11. frågor som avses i 4 §,

12. frågor som hänskjuts till styrelsen från rådet för ledamotsnära frågor samt

13. frågor som är av större vikt eller principiell betydelse eller som riksdagsdirektören hänskjuter till styrelsen.

10. lön och andra anställningsförmåner för riksdagsdirektören,

11. frågor som avses i 4 §,

12. frågor som hänskjuts till styrelsen från rådet för ledamotsnära frågor samt

13. frågor som är av större vikt eller principiell betydelse eller som riksdagsdirektören hänskjuter till styrelsen.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän¹ ordet "kammarsekreteraren" ska bytas ut mot "riksdagsdirektören".

Denna lag träder i kraft den 1 april 2009.

¹ Senaste lydelse av 2 § 2003:183.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1989:186) om överklagande av administrativa beslut av riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Ett beslut om tjänstetillsättning får inte överklagas om det avser någon av följande tjänster

hos riksdagen – *administrativ direktör*, biträdande kammarsekreterare, chef för utskottskansli, chef för EU-nämndens kansli och chef för riksdagens internationella kansli,

hos Riksbanken – ledamöter av direktionen och chef för revisionsenhet,

hos Riksdagens ombudsmän – chef för ombudsmännens kansli.

Ett beslut om tjänstetillsättning får inte överklagas om det avser någon av följande tjänster

hos riksdagen – *biträdande riksdagsdirektör och chef för kammarskansliet, chef för administrativa avdelningen*, biträdande kammarsekreterare, chef för utskottskansli, chef för EU-nämndens kansli och chef för riksdagens internationella kansli,

hos Riksbanken – ledamöter av direktionen och chef för revisionsenhet,

hos Riksdagens ombudsmän – chef för ombudsmännens kansli.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2009.

¹ Senaste lydelse 2004:1322.